

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

23 JUN 1948.

23 JUNI 1948.

PROPOSITION DE LOI

tendant à ouvrir aux femmes l'accès aux fonctions de police judiciaire et de police communale.

WETSVOORSTEL

waarbij aan de vrouwen toegang wordt verleend tot de ambten van gerechtelijke politie en van gemeentelijke politie.

DEVELOPPEMENTS

TOELICHTING

MESDAMES, MESSIEURS,

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

L'idée d'introduire des femmes dans la police communale et judiciaire, non seulement n'est pas neuve dans notre pays, mais déjà elle est réalisée à Anvers. Ayant supprimé la réglementation de la prostitution, le bourgmestre en fonction à l'époque introduisit une ou des femmes dans sa police pour s'occuper des prostituées, contrôler le racolage, bref se substituer dans un but de prévention à la police des mœurs. En fait, il en va de la police féminine comme de la magistrature, rien dans nos lois ne s'y oppose, tout dans nos mœurs et habitudes y fait obstacle. On ne peut les changer qu'en introduisant dans les textes de loi des dispositions positives indiquant que les femmes peuvent exercer les fonctions d'agent de la police judiciaire ou de la police communale.

En ce qui concerne la police judiciaire nous aurions pu laisser évoluer la situation en nous contentant d'attendre que la loi supprimant la réglementation de la prostitution, qui prévoit en son article 8 l'adjonction de femmes à la police judiciaire, soit votée au Sénat comme elle le fut à la Chambre des Représentants — ou encore on pouvait espérer le vote au Sénat, puis à la Chambre, de la « Proposition de loi sur la préservation morale de la jeunesse » de MM. Lagae et consorts. En son article 10, cette proposition s'exprime comme suit : « Les délégués et assistants sociaux de l'un ou l'autre sexe, attachés à la section « Protection de l'Enfance » dans les parquets et

De toelating van de vrouwen tot de gemeentelijke en gerechtelijke politie beantwoordt niet, in ons land, aan een nieuw denkbeeld, aangezien deze reeds te Antwerpen werd doorgevoerd. Na de afschaffing van de reglementering op de prostitutie, heeft de toenmalige burgemeester één of meer vrouwen in zijn politiekorps opgenomen om zich in te laten met de publieke vrouwen, met de controle op het aanklappen, kortom om met het oog op voorkoming de plaats in te nemen van de zedenpolitie. Feitelijk, zoals voor de magistratuur, verzet zich niets in onze wetten tegen de vrouwelijke politie, maar onze zeden en gewoonten vormen een grote hinderpaal. Dit kan slechts worden gewijzigd door in de wetsteksten stellige bepalingen op te nemen, waaruit blijkt dat de vrouwen de functies mogen uitoefenen van agent van de gerechtelijke of van de gemeentelijke politie.

Wat de gerechtelijke politie betreft, hadden wij de ontwikkeling van de toestand kunnen laten voortgaan en er genoeg mede nemen totdat de wet, houdende afschaffing van de reglementering op de prostitutie, en die in haar artikel 8 de toevoeging voorziet van vrouwen aan de gerechtelijke politie, door de Senaat zal zijn goedgekeurd, zoals dit het geval was in de Kamer der Volksvertegenwoordigers — of ook nog kon de goedkeuring worden verwacht door de Senaat, daarna door de Kamer, van het « Wetsvoorstel betreffende de zedelijke bescherming van de jeugd » van de heer Lagae c.s. Artikel 10 van dit voorstel luidt als volgt : « De afgevaardigden en maatschappe-

dans les parquets généraux, pourront, sur la proposition faite au Ministre de Justice par les magistrats dont ils dépendent, être revêtus de la qualité d'agents ou d'officiers de la police judiciaire pour veiller à la stricte application de la présente loi, ainsi que des autres lois sur la protection de l'enfance, etc... »

Nous avons craint que l'introduction de femmes dans la police par le truchement de lois particulières crée en leur défaveur une sorte de cloisonnement des fonctions leur interdisant l'accès à tel ou tel travail qui entrerait normalement dans les fonctions d'un agent ou d'un officier de police judiciaire ou communale.

Plus encore, en groupant dans une seule proposition de loi les modifications aux divers articles de la loi créant la police judiciaire, ou de la loi communale, nous avons voulu témoigner qu'à notre avis cette carrière n'est pas incompatible avec notre sexe et qu'il ne faut pas la confondre avec la carrière d'assistante sociale.

Loin de nous l'idée de ne pas reconnaître le rôle social important que peut jouer la police féminine ou masculine dans la prévention de la délinquance juvénile, la protection de l'enfance déficiente inadaptée, en danger physique ou moral... mais le rôle de l'officier de police diffère de celui de l'assistant social. Le premier s'efface au moment où l'autre commence à jouer son rôle et leur rôle est différent. L'intervention du premier peut empêcher le délit, l'intervention du second doit s'exercer d'une façon positive par un essai de transformation du milieu, le placement, la surveillance du placement, etc...

Aussi ne voulons nous point réserver le rôle d'agent de la police judiciaire ou communale aux seules assistantes sociales. Nous ne voulons point les en exclure, mais nous considérons que les fonctions de police requièrent un entraînement spécial auquel les femmes qui les briguent doivent pouvoir se soumettre dans les mêmes conditions que leurs collègues masculins, c'est-à-dire pour la police judiciaire :

- 1) être belge et jouir des droits civils et politiques;
- 2) être âgé de 21 ans au moins;
- 3) avoir subi l'examen de capacité dont le Ministre de la Justice détermine lui-même le programme (art. 27, arrêté royal, 7 mai 1921).

Nous avons pensé aussi qu'une proposition séparée nous permettrait de faire supprimer, dans les arrêtés royaux qui règlent l'organisation de la police judiciaire ou communale, les articles qui s'opposeraient à l'introduction des femmes, à savoir les dispositions qui exigent le certificat d'accomplissement des devoirs de milice pour être admis aux examens.

lijke assistenten van een of andere kunne, gehecht aan de afdeling « Kinderbescherming » van de parketten en parketten-generaal, kunnen op voorstel gedaan aan de Minister van Justitie door de rechters van wie zij afhangen, bekleed worden met de hoedanigheid van agenten of officieren van de rechterlijke politie om te waken op de stipte toepassing van onderhavige wet, alsook van de overige wetten op de kinderbescherming, enz... »

Wij hebben gevreesd dat de opnemings van vrouwen in de politie door middel van bijzondere wetten, in hun na-deel een soort afbakening van functies tot stand brengt waardoor hun de toegang wordt ontzegd tot de ene of andere bezigheid die normaal tot de functies zou behoren van een agent of van een officier van de gerechtelijke of gemeentelijke politie.

Wat meer is, door het samenbrengen in een enkel wetsvoorstel van de wijzigingen aan verschillende artikelen van de wet tot oprichting van de gerechtelijke politie of van de gemeentewet, hebben wij er willen op wijzen dat, naar ons oordeel, die loopbaan niet onverenigbaar is met ons geslacht en dat zij niet mag worden verward met de loopbaan van maatschappelijke assistente.

Het ligt verre van onze bedoeling, niet de belangrijke rol te willen erkennen die door de vrouwelijke of mannelijke politie kan worden gespeeld bij het voorkomen van jeugdmisdadigheid, bij de bescherming van de niet aangepaste achterlijke kinderen, die aan lichamelijk of zedelijk gevaar zijn blootgesteld... maar de rol van de ambtenaar van politie verschilt van die van de maatschappelijke assistent. De eerste trekt zich terug op het ogenblik dat de andere zijn rol begint te vervullen, en hun rol is verschillend. De tussenkomst van de eerste kan het wanbedrijf voorkomen; de tussenkomst van de tweede moet op positieve wijze geschieden, door een proefneming van verandering van omgeving, de uitbesteding, het toezicht op de uitbesteding enz.

Daarom willen wij de rol van agent van de gerechtelijke of gemeentelijke politie niet uitsluitend voorbehouden aan de maatschappelijke assistenten. Wij willen deze niet uitsluiten, maar wij zijn van oordeel dat de functies bij de politie een zekere training vergen, waaraan de vrouwelijke kandidaten zich moeten kunnen onderwerpen onder dezelfde voorwaarden als hun mannelijke collega's, d.i. voor de gerechtelijke politie :

- 1) Belg zijn en de burgerlijke en politieke rechten genieten;
- 2) ten minste 21 jaar oud zijn;
- 3) de bekwaamheidsproef hebben afgelegd, waarvan de Minister van Justitie zelf het programma bepaalt (art. 27, K. B. 7 Mei 1921).

Wij hebben ook gemeend, dat een afzonderlijk voorstel ons de gelegenheid zou verschaffen om uit de Koninklijke besluiten tot regeling van de inrichting van de gerechtelijke of gemeentelijke politie die artikelen te lichten die een hinderpaal zouden zijn voor de opnemings van vrouwen, namelijk de bepalingen die het bewijs vergen dat aan de militieverplichtingen werd voldaan om tot de examens te worden toegelaten.

Il est à noter d'ailleurs que cette exemption n'a rien d'extraordinaire ni de purement féminin, puisqu'elle s'applique déjà aux candidats masculins qui, étant porteurs d'un diplôme universitaire, n'y sont pas soumis.

Nous voulons d'autant plus nous opposer à la police féminine composée uniquement d'assistantes sociales qu'il nous paraît qu'il y aurait alors tendance à faire des divisions séparées de femmes, ce qui limiterait leur emploi et les possibilités d'avancement.

Les agents des différentes polices se voient confier des tâches différentes en raison de leurs aptitudes, de leurs capacités. Là où la police féminine a le mieux pris droit de cité, c'est à dire en Angleterre, le rôle des femmes n'est pas limité et certaines d'entre elles collaborent à des actions de police du plus haut intérêt, comme à la surveillance pure et simple de certaines rues ou de certains squares. Ceux qui furent à Londres pendant la guerre se rappelleront la policière « grande et forte » qui gardait le long couloir du métro de Leicesfer Square.

Durant toute la guerre les brigades de police anglaises et américaines ont montré que des femmes stylées, ayant conscience de leurs responsabilités arrivaient à maintenir l'ordre, même parmi des soldats en congé, ce qui n'est pas peu dire.

Dans d'autres pays les femmes policières règlent la circulation. Pourquoi n'en serait-il pas ainsi ? Celles qui ont les qualités de calme, de coup d'œil rapide, de sang-froid, des réflexes sûrs, sont toutes indiquées pour une tâche semblable.

C'est une conception qui me paraît fausse au départ que de vouloir délimiter les tâches dévolues aux femmes dans la police. Je suis convaincue que par une inclination toute naturelle elles se dirigeront et elles se montreront très habiles dans les tâches à caractère social, mais il ne faut pas mésestimer celles qui se sentiraient attirées par des aspects différents de leur métier.

Les services que les femmes ont rendus dans les polices étrangères où elles furent admises depuis longtemps incitaient la S. D. N. en 1925 à voter la résolution suivante : « La Commission consultative frappée de l'expérience acquise dans plusieurs pays et d'après laquelle les femmes peuvent rendre de réels et précieux services dans la police, et surtout du point de vue de la prévention de certaines catégories de délits, espère que la question de l'emploi des femmes dans la police sera très attentivement examinée par les gouvernements. »

Elle le fut en effet, ou plutôt elle avait déjà été examinée par de nombreux gouvernements.

Qu'on nous permette une brève revue de ce qui a été réalisé en divers pays.

Trouwens, er valt aan te stippen, dat die vrijstelling niets buitengewoons is, noch uitsluitend voor de vrouwen geldt, vermits zij reeds wordt toegepast op de mannelijke kandidaten die, als houders van een hogeschooldiploma, niet er aan onderworpen zijn.

Wij willen ons des te meer verzetten tegen de uitsluitend uit maatschappelijke assistenten samengestelde vrouwelijke politie, doordat wij menen dat er aldus een strekking zou ontstaan om afzonderlijke vrouwelijke afdelingen tot stand te brengen, wat het gebruik er van zou beperken evenals de bevorderingsmogelijkheden.

De agenten van de verschillende polities bekomen opdrachten van verschillende aard in overeenstemming met hun geschikt- en bekwaamheden. Daar waar de vrouwelijke politie het best is ingeburgerd, zijnde in Groot-Brittannië, wordt de rol van de vrouwen niet beperkt, en sommige van hen verlenen hun medewerking aan politiehandelingen van het grootste belang, zowel als aan het eenvoudig toezicht op sommige straten of sommige squares. Zij die tijdens de oorlog te Londen verbleven zullen zich de « grote en sterke » politievrouw herinneren, die de wacht verzekerde van de lange metro-doorgang te Leicester Square.

Gedurende geheel de oorlog hebben Britse en Amerikaanse politiebrigades aangetoond dat gestyleerde vrouwen, die zich bewust zijn van haar verantwoordelijkheden, er in slaagden de orde te handhaven, zelfs onder de met verlof zijnde soldaten, wat geen kleinigheid is.

In andere landen wordt het verkeer door politievrouwen geregeld. Waarom zou dit niet mogelijk zijn ? Al diegenen die de eigenschappen van kalmte, scherpe blik, koelbloedigheid, zekere reflexen bezitten, zijn voor een dergelijke taak aangewezen.

Het lijkt me een van meet af verkeerde opvatting, de aan de vrouwen bij de politie toegewezen taken te willen beperken. Ik ben overtuigd dat zij de richting zullen inslaan die overeenstemt met hun natuurlijke neiging en dat zij zich zeer behendig zullen tonen bij opdrachten met sociaal karakter; men mag evenwel niet diegene geringschatten die zich door verschillende uitzichten van hun beroep zouden aangetrokken voelen.

De diensten die de vrouwen hebben bewezen in de buitenlandse polities waartoe zij sedert lang werden toegelaten zijn er aanleiding toe geweest, dat de Volkenbond in 1925 het volgend besluit heeft goedgekeurd : « De adviserende Commissie, getroffen door de in verschillende landen opgedane ondervinding en waaruit blijkt dat de vrouwen werkelijke en kostbare diensten bij de politie kunnen vervullen, en vooral in het opzicht van het voorkomen van sommige categorieën van wanbedrijven, spreekt de hoop uit, dat het vraagstuk van het opnemen van vrouwen in de politie zeer aandachtig door de regeringen zal worden onderzocht. »

Dit geschiedde inderdaad of eerder gezegd, dit was reeds onderzocht geworden door talrijke regeringen.

Het weze ons gegund, hierna een kort overzicht te geven van wat in verschillende landen werd tot stand gebracht.

A. — *L'Angleterre.*

La création de la police féminine à Londres remonte à 1883 et cette institution n'a cessé de se développer puisqu'en 1936 l'Angleterre comptait 175 agentes réparties dans les différentes villes dont 160 à Londres même.

Les membres de la police féminine anglaise sont recrutées entre 24 et 35 ans; elles doivent être célibataires ou veuves, elles doivent présenter une bonne santé, un bon équilibre, une excellente éducation générale. Quelques-unes d'entre elles sont affectées au service de la voie publique pour la répression du racolage ou jointes au service des détectives pour la traite des blanches.

Pendant la guerre, la police féminine s'est fort développée et peut-être n'est-il pas inutile de donner des indications sur la façon dont elle est organisée et sur l'esprit qui l'anime. Ainsi s'exprime une brochure éditée sur les « techniques de l'application de la loi créant la police féminine ».

La femme policière est avant tout un officier de police. Elle est un membre ordinaire du département et de ce fait obéit aux mêmes règles et ordonnances, assume les mêmes responsabilités et partage les mêmes droits et privilèges (y compris le salaire, grade et opportunités de promotion) que l'officier masculin qui accomplit le même genre de travail. Elle suivra la même préparation professionnelle que les autres policiers, parfois on y ajoutera des cours ayant rapport au travail spécialisé qu'elle devra accomplir.

Suit la liste de ce qu'elle doit connaître, les bureaux, les institutions de l'Etat et du Comté, la ville où elle travaille, le peuple qui l'habite, les différentes organisations qui peuvent l'aider dans sa tâche, les services sociaux, les œuvres de loisir, etc.

On se rend compte que la préparation professionnelle de femmes dans la police, doit être sérieuse et minutieusement assurée.

C'est l'esprit large et net qui préside à l'organisation anglaise que nous souhaiterions voir appliquer dans notre pays.

La police est une chose, le service social en est une autre, ce qui n'empêche pas la conception sociale du rôle de la police.

B. — *Etats-Unis.*

Les « agentes de police » ont le même pouvoir que les « agents » et elles agissent en coopération avec ces derniers. Non seulement elles sont chargées de la surveillance de l'enfance et de l'adolescence, mais elles participent à la recherche des pickpockets. L'une de ces « agentes »

A. — *Groot-Brittannië.*

De oprichting van de vrouwelijke politie te Londen klimt op tot 1883, en die instelling nam een onafgebroken uitbreiding zodat Groot-Brittannië, in 1936, 175 vrouwelijke politieagenten telde, verspreid over verschillende steden, doch waarvan 160 te Londen zelf.

De leden van de Britse vrouwelijke politie worden aangeworven tussen 24 en 35 jaar; zij moeten ongehuwd of weduwe zijn, moeten een gezond uiterlijk hebben, evenwichtig zijn en een uitmuntende algemene opvoeding hebben genoten. Enigen van hen zijn aangewezen voor de dienst op de openbare weg voor de beteugeling van het aanklappen of worden gevoegd bij de detectievdienst voor de handel in blanke slavinnen.

Tijdens de oorlog heeft de vrouwelijke politie een zeer grote uitbreiding genomen en wellicht is het niet van nut ontbloot, aanwijzingen te verschaffen over de wijze waarop zij is ingericht en over de geest die haar bezielt. In een vlugschrift over de « techniek in zake toepassing van de wet houdende oprichting van de vrouwelijke politie » kan men het volgende lezen:

De vrouwelijke politieagent is in de eerste plaats een ambtenaar van politie. Zij is een gewoon lid van het departement en gehoorzaamt uit dien hoofde aan dezelfde voorschriften en bevelen, draagt dezelfde verantwoordelijkheden en is deelgenoot in dezelfde rechten en voorrechten (met inbegrip van loon, graad en bevordering) als de mannelijke ambtenaar die dezelfde soort arbeid verricht. Zij zal dezelfde beroepsvoorbereiding hebben als de andere politiebeambten en soms zal men er cursussen aan toevoegen die verband houden met de gespecialiseerde arbeid die zij zal moeten uitvoeren.

Daarna volgt de lijst van al hetgeen zij moet kennen. De burelen, de instellingen van de Staat en van het Graafschap, de stad waar zij werkzaam is, de bevolking die er woont, de verschillende organisaties die haar in haar taak kunnen bijstaan, de diensten voor maatschappelijk hulpbetoon, de ontspanningswerken, enz., enz.

Men geeft er zich rekenschap van, dat de beroepsvoorbereiding van de vrouwen bij de politie ernstig moet zijn en op nauwgezette wijze moet worden verzekerd.

Het is de breed opgevatte en duidelijk afgebakende geest die ten grondslag ligt aan de Britse organisatie, waarvan wij in ons land de toepassing zouden willen zien.

De politie is één ding, de dienst voor maatschappelijk hulpbetoon een ander, wat de maatschappelijke opvatting van de taak van de politie niet uitsluit.

B. — *Verenigde Staten.*

De « vrouwelijke politieagenten » hebben dezelfde bevoegdheid als de « mannelijke politieagenten », en zij treden op in samenwerking met deze laatsten. Zij zijn niet alleen belast met het toezicht op de kinderen en half volwassenen, maar zij nemen ook deel aan het opsporen van de

travaille au service des narcotiques dont le rôle consiste à rechercher les colporteurs de drogues.

C. — Hollande.

A été l'un des premiers pays à organiser la police féminine et à la charger :

— de dépister les mineurs en danger moral — les enfants maltraités et manquant de soins — les jeunes délinquants ;

— de rechercher les cas de vagabondage scolaire et d'y porter remède ;

— de contrôler l'entrée des dancings et cinémas où les enfants ne sont pas admis.

D. — Allemagne (avant l'Hitlérisme).

La première expérience a eu lieu en 1925 à Francfort, puis une obligation légale a été faite pour toute ville de plus de 50.000 habitants d'avoir une police féminine. En 1928, l'Allemagne comptait 70 femmes fonctionnaires de police, revêtues de l'uniforme, pouvant devenir commissaires de police. Il s'agissait toutefois, malgré l'apparence militaire, d'assistantes sociales diplômées, ayant exercé au moins trois mois dans un service d'assistance aux détenus.

Leur action s'exerçait principalement dans les domaines :

a) De l'enfance : lutte contre la mendicité enfantine — protection des mineurs en danger moral — mesures préventives contre la délinquance juvénile — collaboration à l'exécution des prescriptions sur l'assistance aux mineurs, etc.

b) De la protection de la femme : par la collaboration à la lutte antivénéérienne et contre la prostitution, également par l'assistance aux femmes ayant obtenu un sursis de peine.

c) De la surveillance de certains lieux publics : cinémas, cabarets.

E. — Suisse.

Réclamée en Suisse depuis 1912, la police féminine a été organisée dès 1914 à Genève, en 1924 à Berne, en 1928 à Bâle, en 1929 à Lausanne.

Les assistantes de police, en Suisse, ont une longue pratique du travail social. C'est ainsi qu'à Genève leurs attributions sont très larges et comprennent tout ce qui concerne la femme et la jeunesse y compris la recherche de la paternité. En principe, ces assistantes ne font pas

zakkenrollers. Een van die vrouwelijke agenten is werkzaam bij de dienst der verdovingsmiddelen, waarvan de taak bestaat in het opsporen van venters in verdovingsmiddelen.

C. — Nederland.

Dit is een van de eerste landen geweest waar de vrouwelijke politie werd ingericht met als opdracht :

— het opsporen van de in zedelijk gevaar verkerende minderjarigen — de mishandelde en verwaarloosde jeugd — de jonge misdadigers ;

— het opsporen van de gevallen van onregelmatig schoolverzuim en de middelen om die toestanden te verhelpen ;

— het toezicht op de toegang tot dancings en bioscopen waar kinderen niet worden toegelaten.

D. — Duitsland (vóór het Hitlerbewind).

De eerste proefneming had plaats te Frankfort, in 1925; daarna werd aan iedere stad met meer dan 50.000 inwoners de verplichting opgelegd, een vrouwelijke politie te hebben. In 1928 telde Duitsland 70 vrouwelijke politieambtenaars in uniform, die politiecommissaris konden worden. Ondanks het militair uitzicht, gold het evenwel slechts gediplomeerde maatschappelijke assistenten die, ten minste gedurende drie maanden, werkzaam waren geweest in een dienst tot hulpverlening aan gedetineerden.

Hun werking besloeg hoofdzakelijk de volgende gebieden :

a) de kindsheid : bestrijding van de bedelarij door kinderen — bescherming van de in zedelijk gevaar verkerende minderjarigen — voorbehoedingsmaatregelen tegen jeugdmisdadigheid — medewerking aan de uitvoering van de voorschriften betreffende hulpverlening aan de minderjarigen, enz. ;

b) de bescherming van de vrouw : door medewerking aan de bestrijding van de venerische ziekten en van de prostitutie, insgelijks door bijstand aan vrouwen die uitstel van straf hebben bekomen ;

c) het toezicht op sommige openbare plaatsen : bioscopen, cabareten.

E. — Zwitserland.

Sedert 1912 werd in Zwitserland aangedrongen op de invoering van een vrouwelijke politie, en deze werd reeds in 1914 ingericht te Genève; in 1924, te Bern; in 1928, te Bazel; in 1929, te Lausanne.

In Zwitserland, hebben de politieassistenten een lange praktijk van het maatschappelijk hulpbetoon. Aldus beschikken zij te Genève over zeer ruime bevoegdheden die zich uitstrekken tot alles wat betrekking heeft op de vrouw en op de jeugd, met inbegrip van het opsporen van het

de service de rue et les agents amènent à leur permanence tous les cas relevant de leur compétence.

F. — Pologne.

L'effort de la Pologne en cette matière a été des plus intéressants et des plus instructifs.

L'initiative de créer une police féminine est revenue au Comité polonais de lutte contre la traite des femmes et des enfants, elle se basait sur l'idée que la femme est plus apte que l'homme à combattre le fléau social.

Un premier essai eut lieu en 1925 et le service se développa à tel point qu'à la veille de la guerre le corps assistantes de police polonais comptait 58 assistantes à Varsovie et 62 dans les autres villes.

Il agissait d'une police en uniforme — d'un recrutement très sélectionné : qualités physiques — niveau moral élevé — culture générale et formation sociale perfectionnées par des diplômes et cours spéciaux. Cette police féminine était placée sur un pied d'égalité avec la police masculine en ce qui concernait les droits, les devoirs.

Dès l'origine, le service de police féminine polonais a présenté ce caractère particulier d'être le seul service de police féminine spécialisé dans la lutte contre la traite des femmes et des enfants. De 1926 à 1932, il a, ainsi, dirigé sur les tribunaux 137 cas de traite.

Ce service était également chargé de lutte contre les crimes passionnels, les avortements, les viols, la dépravation des mineurs, la pornographie.

Il assurait, en outre, la surveillance sanitaire des prostituées, assistait aux examens médicaux, veillait les femmes au cours de leur détention, dépistait les prostituées clandestines.

Il menait enfin, la lutte contre les maisons de prostitution, les agissements des souteneurs, le commerce des stupéfiants, tout cela, en liaison avec les services masculins.

Devant les excellents résultats obtenus, le champ d'action de la police féminine fut, en 1935, étendu à la protection des enfants et adolescents ainsi qu'à la prévention de la délinquance juvénile.

II. — La police féminine en France.

En France, la police féminine existe mais elle est encore très embryonnaire. L'idée en est, d'ailleurs, relativement récente. Il semble qu'il faille signaler deux ordres d'expériences animées d'un esprit totalement différent.

vaderschap. In beginsel doen die assistenten geen dienst op straat, en de agenten maken aan hun post al de onder hun bevoegdheid vallende zaken over.

F. — Polen.

De krachtsinspanning van Polen op dit gebied is uiterst belangwekkend en leerrijk geweest.

Het initiatief tot oprichting ener vrouwelijke politie gaat uit van het Pools Comité tot bestrijding van de handel in vrouwen en kinderen; het berustte op het denkbeeld, dat de vrouw meer geschikt is dan de man om die maatschappelijke plaag te bestrijden.

Een eerste proefneming had plaats in 1925, en de dienst nam een zodanige uitbreiding, dat bij het uitbreken van de oorlog het Pools korps van politieassistenten 58 assistenten telde te Warschau, en 62 in de andere steden.

Het gold hier een politie in uniform — waarvan de aanwerving gepaard ging met een zeer ver doorgedreven schifting: lichamelijke hoedanigheden — hoogstaand zedelijk peil — algemene ontwikkeling en maatschappelijke vorming, uitgebreid door middel van diploma's en bijzondere leergangen. Die vrouwelijke politie was op gelijke voet gesteld met de mannelijke politie, wat rechten, plichten en bezoldigingen betreft.

Van bij zijn ontstaan heeft de Poolse vrouwelijke politiedienst als bijzonder kenmerk vertoond, de enige vrouwelijke politiedienst te zijn die zich gespecialiseerd heeft in de bestrijding van de handel in vrouwen en kinderen. Aldus heeft hij, van 1926 tot 1932, 137 dergelijke gevallen vóór de rechtbanken gebracht.

Die dienst was insgelijks belast met de bestrijding van de misdaden uit hartstocht, de vruchtafdriften, de verkrachtingen, de misleiding van minderjarigen, de pornografie.

Bovendien verzekerde hij het gezondheidstoezicht op de publieke vrouwen, was aanwezig bij de geneeskundige onderzoeken, waakte over de vrouwen tijdens hun opsluiting, spoorde de geheime publieke vrouwen op.

Ten slotte voerde hij strijd tegen de huizen van publieke vrouwen, de handelingen van bijlopers, de handel in verdoovingsmiddelen; dit alles in verbinding met de diensten bestaande uit mannelijke politie-agenten.

Ten aanzien van de bekomen uitslagen werd het werkterrein van de vrouwelijke politie in 1935 uitgebreid tot de bescherming van kinderen en halfvolwassenen alsook tot het voorkomen van de jeugdmisdadigheid.

II. — De vrouwelijke politie in Frankrijk.

De vrouwelijke politie bestaat wel in Frankrijk, doch verkeert er nog in een aanvangsstadium. Het denkbeeld er van is trouwens van betrekkelijk jonge datum. Het lijkt nodig, twee wijzen van proefneming aan te halen, uitgaande van twee volkomen verschillende opvattingen.

A. — *Premier groupe d'expériences.*

1° A Paris.

Le première campagne en faveur d'une police féminine a été entreprise en 1927 par le Conseil National des Femmes Françaises, mais c'est seulement en 1935 que le service fut créé. Deux, puis cinq assistantes sociales furent adjointes à la Préfecture de Police. En 1943, ce nombre fut porté par arrêté à 20, puis à 40, les assistantes, dites assistantes de police, étaient assimilées pour le traitement aux inspecteurs de police. Les assistantes de police parisiennes étaient exclusivement spécialisées dans les questions relatives à la protection de l'enfance et des mineurs; elles étaient à ce titre chargées d'un service de surveillance sur la voie publique. Elles n'intervenaient pas dans les questions relatives à la prostitution.

2° Grenoble.

Le service fut créé en décembre 1935 avec deux assistantes sociales. Il était municipal et fut organisé comme une mesure complémentaire à l'arrêté du maire de Grenoble qui, le 1er août 1930, fermait les maisons de tolérance, supprimait la réglementation sanitaire de la police des mœurs, rendait le traitement des maladies vénériennes libre et faisait du racolage un délit.

Dans de telles conditions, et bien qu'il ait été chargé également de la protection de l'enfance, le service de police féminine de Grenoble exerça, essentiellement, une grande action sociale auprès des prostituées et réussit à faire poursuivre, par les services de la police masculine, des tenanciers de maisons de tolérance, des souteneurs, etc.

3° Toulouse.

Un service d'assistantes sociales de police comprenant 9 assistantes a été institué en 1943. Les membres en étaient rémunérés sur les crédits de la police nationale. Le recrutement était contractuel. Leur rôle principal était de protéger l'enfance mais elles pouvaient également intervenir à l'occasion de certaines enquêtes ayant trait aux accidents vénériens ou pour assurer la surveillance des prostituées mineures.

4° Lyon — Nancy.

Des essais du même ordre furent tentés également.

A. — *Eerste groep proefnemingen.*

1° Te Parijs :

De eerste campagne ten gunste van een vrouwelijke politie werd in 1927 door de Nationale Raad van de Franse vrouwen ingezet, maar die dienst werd slechts in 1935 opgericht. Twee, daarna vijf maatschappelijke assistenten werden aan de Politieprefectuur toegevoegd. In 1943, werd dit cijfer bij besluit gebracht op 20, daarna op 40; de assistenten, politieassistenten genaamd, waren gelijkgesteld met de politieinspecteurs wat hun wedde betreft. De Parijse politieassistenten waren uitsluitend gespecialiseerd in de kwesties verband houdend met de bescherming van de kindsheid en van de minderjarigen; als dusdanig waren zij belast met een dienst van toezicht op de openbare weg. Zij kwamen niet tussen wat de prostitutieaangelegenheden geldt.

2° Grenoble :

De dienst werd in December 1935 met twee maatschappelijke assistenten opgericht. Het was een stedelijke dienst en hij werd ingericht als een maatregel tot aanvulling van het besluit van de « maire » van Grenoble waarbij, op 1 Augustus 1930, de ontuchthuizen werden gesloten, de gezondheidsreglementering van de zedenpolitie werd afgeschaft, de behandeling van de venerische ziekten vrij werd gelaten en het aanklappen een delict is geworden.

Onder dergelijke voorwaarden, en hoewel hij eveneens werd belast met de kinderbescherming, oefende de vrouwelijke politiedienst te Grenoble in hoofdzaak een zeer grote maatschappelijke actie uit bij de publieke vrouwen en slaagde hij er in, de houders van ontuchthuizen, de bijlopers, enz. door de diensten van de mannelijke politie te doen vervolgen.

3° Toulouse :

Een dienst van maatschappelijke politie-assistenten, bestaande uit 9 assistenten, werd in 1943 opgericht. De leden er van werden bezoldigd op de kredieten van de nationale politie. De werving geschiedde bij overeenkomst. Hun hoofdtak bestond in de bescherming van de kinderen, maar zij konden insgelijks optreden bij gelegenheid van sommige onderzoeken die verband houden met venerische ongevallen of om het toezicht uit te oefenen op minderjarige publieke vrouwen.

4° Lyon-Nancy :

Gelijkaardige proefnemingen worden er insgelijks gedaan.

B. — *Second groupe d'expériences.*

Il existe un second groupe d'expérience d'un caractère complètement distinct du précédent. Durant l'occupation, des auxiliaires femmes ont été engagées dans la police pour suppléer à l'insuffisance numérique des auxiliaires hommes. Leurs fonctions n'avaient plus rien de spécifiquement social et leur recrutement ne présentait pas, dit-on, les garanties indispensables. Toutefois, le retour à une situation normale a permis, en certains cas, et tel serait celui de Marseille, de conserver les meilleurs de ces éléments, de les orienter vers un rôle social, notamment en ce qui concerne la sauvegarde de l'enfance, de les former et de les perfectionner grâce à des cours et à des conférences.

C. — *Caractères de la police féminine en France.*

Ainsi, les premières tentatives d'organisation d'une police féminine en France ont, dans la plupart des cas, présenté une réelle valeur. Elles ont contribué à montrer quel pouvait être le rôle des femmes dans les services actifs de la police et comment certaines méthodes du service social pouvaient être transposées sur le plan de la police.

Il convient toutefois d'observer que :

1° L'organisation d'une police, en France, a surtout été inspirée par de rares initiatives locales, et qui n'ont présenté entre elles, aucun lien. Tantôt l'accent a été mis sur le caractère policier des agents féminins des services de police; tantôt, la police féminine s'est presque confondue avec un nouveau service social. Tantôt les attributions de la police féminine ont été limitées à la protection de l'enfance et des mineurs, tantôt elles ont été, de préférence, orientées vers la lutte contre la prostitution. L'absence de toute conception d'ensemble a certainement été des plus nuisibles au développement de la police féminine;

2° Le caractère parcellaire des expériences entreprises a été la source de multiples inconvénients. Les corps de police féminine sont peu nombreux; leurs effectifs sont réduits. Pratiquement, la police féminine n'est pas en mesure d'établir les liaisons qui seraient indispensables et d'étendre son action au delà des limites géographiques dans lesquelles elle est appelée à travailler, en général celles de la commune;

U. R. S. S. — *Yougoslavie — Roumanie — Bulgarie.*

En U. R. S. S. depuis 1917 toutes les carrières ayant été ouvertes aux femmes sur un pied d'égalité avec les hommes elles sont entrées dans la police. Là plus encore qu'en Angleterre toutes les fonctions de la police peuvent être accomplies par les femmes, ce qui ne les empêche pas d'avoir marqué de leur empreinte toute la prévention de la délinquance juvénile.

B. — *Tweede groep proefnemingen.*

Er bestaat een tweede groep proefnemingen van een totaal verschillend uitzicht dan de vorige. Tijdens de bezetting, werden vrouwelijke hulpkrachten bij de politie in dienst genomen om het tekort aan mannelijke helpers aan te vullen. Hun functies waren, naar verluidt, niet van bijzonder maatschappelijke aard en hun aanwerving leverde niet meer de onontbeerlijke waarborgen op. De terugkeer naar een normale toestand heeft evenwel de mogelijkheid verschaft, en dit zou het geval zijn te Marseille, om de beste van die elementen te behouden en ze naar een maatschappelijke taak te richten, inzonderheid wat de vrijwaring betreft van het kind, om ze te vormen en te bekwamen dank zij cursussen en voordrachten.

C. — *Kenmerken van de vrouwelijke politie in Frankrijk.*

De eerste pogingen tot inrichting van een vrouwelijke politie in Frankrijk hebben aldus, in de meeste gevallen, waarde volle uitslagen opgeleverd. Zij hebben er toe bijgedragen om aan te tonen welke de taak kon zijn van de vrouwen in de actieve politiediensten en hoe sommige methoden van de sociale dienst konden worden overgebracht op het gebied van de politie.

Evenwel moet worden aangestipt dat :

1° De inrichting van een vrouwelijke politie in Frankrijk vooral werd ingegeven door zeldzame plaatselijke initiatieven, die geen onderling verband vertoonden. Nu eens werd de nadruk gelegd op het politie-uitzicht van de vrouwelijke agenten der politiediensten; dan weer, wordt de vrouwelijke politie bijna verward met een nieuwe dienst voor maatschappelijk hulpbetoon. Nu eens werden de bevoegdheden van de vrouwelijke politie beperkt tot de bescherming van kind en minderjarigen; dan weer, werden zij bij voorkeur gericht naar de strijd tegen de prostitutie. Het gebrek aan een samenhangende opvatting is voorzeeker allernadeligst geweest voor de ontwikkeling van de vrouwelijke politie;

2° Het fragmentarisch uitzicht van de aangevatte proefnemingen is aanleiding geweest tot menigvuldige bezwaren. De vrouwelijke politiekorpsen zijn weinig talrijk; hun getalsterkte is beperkt. Feitelijk is de vrouwelijke politie niet bij machte de verbindingen tot stand te brengen die onontbeerlijk zouden zijn en om haar werking uit te breiden buiten de geografische grenzen waarin zij werkzaam is, over 't algemeen die van de gemeente;

U.S.S.R. — *Joegoslavië — Roemenië — Bulgarije.*

Doordat in de U.S.S.R. de toegang tot alle beroepen sedert 1917 is opengesteld voor de vrouwen op gelijke voet als voor de mannen, hebben de vrouwen hun intrede in de politie gedaan. Meer nog dan in Groot-Brittannië, mogen aldaar al de politiefuncties door vrouwen worden waargenomen, wat niet verhindert dat zij hun stempel hebben gedrukt op geheel de werking tot voorkoming van de jeugdmisdadigheid.

Dans les autres pays des Balkans c'est depuis la guerre 1940-1945 et depuis la libération que les femmes sont entrées dans la police.

Elles s'acquittèrent de tant de missions difficiles et dangereuses pendant la guerre que personne ne doute de leurs capacités.

G. — *Caractères de la police féminine à l'étranger.*

Malgré la variété des expériences réalisées à l'étranger il est possible de dégager un certain nombre de caractères communs :

— la compétence policière proprement dite de la police féminine est, en général, restreinte. Les fonctions spécifiquement répressives cèdent le pas devant le rôle social, préventif, souvent le rôle d'assistance, parfois même le rôle éducatif.

— dans le cas où la police féminine participe aux opérations de caractère policier, celles-ci sont d'ordre strictement limité (racolage, dépistage des maisons clandestines de prostitution, traite des femmes et des enfants, service de la voie publique, notamment). Dans ces éventualités, la police féminine agit toujours en liaison avec le concours de la police masculine.

Aucune des tentatives de création d'une police féminine, qui s'est développée à l'étranger, n'a eu pour objet de substituer à la police masculine une police féminine, toutes, au contraire, ont eu pour but de compléter la police masculine en utilisant les qualités propres à la femme, qualités appliquées aux affaires de police et aux questions sociales, si souvent soulevées à l'occasion de celles-ci.

Si nous ajoutons qu'en Hollande, même pour la police des enfants, on n'a pas créé de division purement féminine mais que l'expérience a prouvé qu'il était bien préférable de laisser travailler homme et femmes en collaboration; on se rendra compte que la création d'une police féminine ne présente aucun danger pour la police masculine déjà existante, mais qu'elle présente l'avantage d'enrichir et de compléter le travail de celle-ci.

Analyse des articles.

Art. 1er. — L'article premier s'explique par soi-même.

Art. 2. — Le texte s'explique tout naturellement par l'admission de l'article premier. En effet, dès que la femme peut être officier de police judiciaire, il est tout naturel qu'elle accomplisse parmi ses diverses fonctions de bourgmestre celles qui découlent de sa qualité d'officier de police judiciaire.

In de andere Balkanlanden zijn de vrouwen sedert de oorlog 1940-1945 en na de bevrijding in de politie getreden.

Zij hebben gedurende de oorlog zoveel moeilijke en gevaarlijke opdrachten vervuld, dat niemand nog hun bekwaamheden betwijfelt.

G. — *Kenmerken van de vrouwelijke politie in het buitenland.*

Ondanks de verscheidenheid der in het buitenland gedane proefnemingen is het mogelijk een zeker aantal gemeenschappelijke kenmerken naar voren te brengen :

— de eigenlijke politiebevoegdheid van de vrouwelijke politie is in 't algemeen beperkt. De uiteraard beteugende functies ruimen de plaats voor de maatschappelijke, voorbehoedende taak, zeer dikwijls de taak van bijstand, soms zelfs van opvoeding.

— waar de vrouwelijke politie deelneemt aan de verrichtingen van politie-aard, zijn deze van streng beperkte aard (o. m. aanklappen, opsporen van geheime ontucht-huizen, handel in vrouwen en kinderen, dienst op de openbare weg). Bij dergelijke gelegenheden, treedt de vrouwelijke politie steeds op in samenwerking met de mannelijke politie.

Geen enkele der in het buitenland gedane pogingen tot oprichting van een vrouwelijke politie heeft ten doel gehad de mannelijke politie te vervangen door een vrouwelijke politie; alle hebben integendeel tot doel gehad, de mannelijke politie aan te vullen door het aanwenden van de aan de vrouw eigen zijnde eigenschappen, hoedanigheden toegepast op de politiezaken en op de maatschappelijke aangelegenheden, die zo vaak naar aanleiding er van worden ingeroepen.

Zo wij hieraan toevoegen dat men in Nederland, zelfs voor de kinderpollie, geen uitsluitend vrouwelijke afdeling heeft opgericht, en dat de ondervinding heeft uitgemakt dat het veel verkieslijker is de mannen en vrouwen samen te laten werken, zal men inzien dat de oprichting van een vrouwelijke politie geen enkel gevaar oplevert voor de reeds bestaande mannelijke politie, maar dat zij het voordeel oplevert de werking van deze laatste te verrijken en aan te vullen.

Ontleding der artikelen.

Het eerste artikel is duidelijk op zichzelf.

Art. 2. — De tekst laat zich natuurlijk verklaren door de aanneming van het eerste artikel. Inderdaad, van het ogenblik af dat de vrouw officier van gerechtelijke politie kan worden, is het volkomen natuurlijk dat zij onder haar verschillende functies als burgemeester diegene waarneemt die voortvloeien uit haar hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie.

. Cette disposition permet aux femmes d'accomplir tous les actes qui sont habituellement du ressort d'un bourgmestre.

Art. 3. — Cet article prévoit non seulement que les femmes peuvent être nommées adjoints au Commissaire, mais il n'y a aucune disposition qui empêche l'adjoint de devenir à son tour Commissaire. C'est dire que le texte soumis ouvre aux femmes la carrière d'officier de police avec tous ses grades.

Art. 4. — Il mentionne les arrêtés royaux qui seront à transformer, étant donné l'admission des femmes dans les polices judiciaire et communale.

En effet, certaines des dispositions prévoient que, pour se présenter aux examens, le récipiendaire doit faire la preuve qu'il a accompli son service militaire, ce qui devra être supprimé.

Cette suppression ne constitue d'ailleurs pas un privilège accordé aux femmes, puisque les candidats, porteurs de diplômes universitaires de docteur en droit, etc., sont aussi dispensés.

Deze beschikking stelt de vrouwen in de gelegenheid om al de verrichtingen te doen die gewoonlijk tot de ambtsbevoegdheid van een burgemeester behoren.

Art. 3. — Dit voorziet niet alleen dat de vrouwen tot adjunct van de commissaris kunnen worden benoemd, want geen enkele bepaling verhindert de adjunct om op zijn beurt commissaris te worden. Dit betekent dat de voorgedragde tekst aan de vrouwen de loopbaan van politie-officier openstelt met al haar graden.

Art. 4. — Hierin worden de Koninklijke besluiten vermeld die zullen moeten worden omgewerkt wegens de toelating van de vrouwen tot de gerechtelijke en gemeentelijke polities.

Sommige bepalingen voorzien inderdaad dat de candidaat slechts tot de examens wordt toegelaten indien hij het bewijs levert dat hij zijn militaire dienst heeft vervuld, bepaling die moet worden ingetrokken.

Die afschaffing maakt trouwens geen voorrecht uit ten gunste van de vrouwen, aangezien de houders van de hogeschooldiploma's van doctor in de rechten, enz., eveneens er van zijn ontslagen.

Isabelle BLUME-GREGOIRE.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

L'article 2 de la loi du 7 avril 1919 est complété comme suit par un alinéa final : « Les fonctions de police judiciaire peuvent être confiées aux femmes ».

ART. 2.

L'article 4 de la loi du 27 août 1921, interdisant aux femmes bourgmestres d'exercer les fonctions d'officier de police judiciaire et de Ministère public devant les tribunaux de police, est abrogé.

ART. 3.

L'article 125, al. 3, de la loi communale est rédigé comme suit : ... il peut être nommé par le Conseil Communal, sous l'approbation du gouverneur de la province, des adjoints aux commissaires de police; ces adjoints sont en même temps officier de police judiciaire et exercent en cette qualité, sous l'autorité des commissaires de police, les fonctions que ceux-ci leur ont déléguées. Les fonctions de commissaire adjoint peuvent être conférées à des femmes pour des tâches que le Conseil Communal spécifie.

Le Conseil Communal peut supprimer les fonctions d'adjoint...

ART. 4.

L'article 127 de la loi communale est ainsi complété *in fine* : les fonctions d'agent de police peuvent être exercées par des femmes.

Eu vertu de cette loi, les arrêtés royaux du 3 avril 1929, du 30 mars 1936, du 20 octobre 1936, organisant le statut de la police judiciaire, et l'arrêté du 26 septembre 1927, portant création d'un comité régulateur, devront être revus par le Ministre compétent.

L'arrêté royal du 6 mars 1935, énumérant les conditions nécessaires pour assurer des fonctions dans la police communale, devra être revu.

WETSVOORSTEL

EERSTE ARTIKEL.

Artikel 2 der wet van 7 April 1919 wordt met een slot-alinea als volgt aangevuld : « De ambtsbevoegdheden van gerechtelijke politie kan aan de vrouwen worden toevertrouwd. »

ART. 2.

Artikel 4 der wet van 27 Augustus 1921, waarbij aan de vrouwen-burgemeesters het verbod wordt opgelegd de functies van ambtenaar van gerechtelijke politie en van ambtenaar van het openbaar ministerie bij de politierechtbanken waar te nemen, wordt ingetrokken.

ART. 3.

Artikel 125, 3^e alinea, van de gemeentewet luidt als volgt : ... Mits goedkeuring door de gouverneur der provincie, kan de gemeenteraad adjunct-commissarissen van politie benoemen; deze adjuncten zijn terzelfdertijd ambtenaren van gerechtelijke politie en, als zodanig, zijn zij, onder het gezag der politiecommissarissen, bekleed met de ambtsbevoegdheden, hun door deze opgedragen. De ambtsbevoegdheden van adjunct-commissaris kunnen aan vrouwen worden toevertrouwd voor opdrachten die door de gemeenteraad worden bepaald.

De gemeenteraad mag de betrekking van adjunct-afschaffen,...

ART. 4.

Het slot van artikel 127 van de gemeentewet wordt, *in fine*, als volgt aangevuld : de functies van politieagent kunnen door vrouwen worden uitgeoefend.

Krachtens deze wet moeten de Koninklijke besluiten van 3 April 1929, 30 Maart 1936, 20 October 1936, houdende inrichting van het statuut van de gerechtelijke politie, en het besluit van 26 September 1927, houdende instelling van een regelingscomité, door de bevoegde Minister worden herzien.

Het Koninklijk besluit van 6 Maart 1935, houdende opsomming van de nodige voorwaarden tot waarneming van functies bij de gemeentepolitie, moet worden herzien.

Isabelle BLUME-GREGOIRE,
J. REY,
Suzanne GREGOIRE-CLOES,
J. VANHELLEMONT,
W. ECKELERS.